

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 517/2021-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Jany Laššákovej a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], obaja [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátom JUDr. Jozefom Veselým, Mierová 1, Veľký Krtíš, proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 14 Co 30/2021-159 z 27. júla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. septembra 2021 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovatelia navrhujú napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.
2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia vyplýva nasledovný stav veci:
3. Sťažovatelia boli v právnom postavení žalobcov v spore o vypratanie nehnuteľnosti. Žalobu podali 21. januára 2021 na súde prvej inštancie (Okresný súd Veľký Krtíš). Podaním z 9. marca 2021 bola žaloba zo strany žalobcov vzatá späť.
4. Súd prvej inštancie rozhodol uznesením č. k. 2 C 3/2021-84 z 25. marca 2021 tak, že konanie zastavil a sťažovateľom voči žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.
5. Proti tomuto uzneseniu v časti trov konania podal žalovaný odvolanie 7. mája 2021. Odvolací súd napadnutým uznesením zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie tak, že sťažovatelia sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému trovy konania v rozsahu 100 % v lehote 3 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým rozhodne o výške náhrady

trov konania. Súčasne rozhodol, že sťažovatelia sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

6. Odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie posúdil procesné zavinenie zastavenia konania tak, že toto zavinil žalovaný. Súd bol toho názoru, že došlo k zániku nájmu 20. novembra 2020, ktorým dňom bola spoločnosť [REDAKOVANÉ] v likvidácii, vymazaná z obchodného registra. Je potrebné prisvedčiť odvolacej námietke žalovaného, že v čase podania žaloby nájom žalovaného k predmetným nebytovým priestorom existoval. Považoval teda za preukázané, že žalovaný na základe zmluvy o predaji časti podniku uzavretou medzi spoločnosťou [REDAKOVANÉ] v likvidácii, ako predávajúcim a spoločnosťou [REDAKOVANÉ], ako kupujúcim, odpredal časť podniku, okrem iného aj prevádzku predajne [REDAKOVANÉ] vo Veľkom Krtíši. Zmluva bola uzavretá 28. októbra 2020 s účinnosťou od 1. novembra 2020. Pri aplikácii § 477 ods. 1 Obchodného zákonníka na kupujúceho prechádzajú všetky práva a záväzky, na ktoré sa predaj vzťahuje, čo v súdnej veci znamená, že 1. novembra 2020 žalovaný vstúpil do všetkých práv a záväzkov aj v rámci predmetnej nájomnej zmluvy. K zmene nájomcu z predávajúceho na kupujúceho (ako v tomto prípade) sa v tomto prípade nevyžaduje súhlas prenajímateľa. Prenajímateľ a nájomca sa však môžu v nájomnej zmluve dohodnúť, že v prípade predaja podniku nájomná zmluva zaniká. Túto skutočnosť však v konaní žalobcovia nepreukázali. Potom neobstojí právna argumentácia súdu prvej inštancie, ktorý vo vzťahu k otázke procesného zavinenia zastavenia konania aplikoval § 14 písm. c) zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 116/1990 Zb.“), podľa ktorého ak nebolo dohodnuté inak, nájom zaniká zánikom právnickej osoby, ak je nájomcom. V súdnej veci však v čase zániku obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] v likvidácii, ktorá bola pôvodným nájomcom predmetných nebytových priestorov, bol už nájomcom žalovaný, a to z dôvodu, že na tohto ako kupujúceho boli v súlade s § 477 ods. 1 Obchodného zákonníka prevedené všetky práva a záväzky. Zmluva o predaji časti podniku sa vzťahovala teda aj na predmetné nebytové priestory, čo vyplýva z obsahu zmluvy o predaji časti podniku. Z týchto dôvodov je potrebné vyhodnotiť, že zastavenie konania procesne zavinili žalobcovia, ktorí sa domáhali vypratania nehnuteľnosti žalovaným v čase existencie nájomného vzťahu k predmetným nebytovým priestorom, t. j. v čase, keď nájomcom predmetných nebytových priestorov bol žalovaný, pričom nájom nebytových priestorov bol dojednaný na dobu určitú od 1. januára 2017 do 28. februára 2021 a žaloba na súde bola podaná 22. januára 2021. Keďže sťažovatelia svojpomocne vypratali predmetné nebytové priestory a následne zobrali žalobu späť, procesne zavinili zastavenie konania, pri aplikácii § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane, odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvej inštancie a uložil sťažovateľom povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne žalovanému trovy prvoinstančného konania v rozsahu 100 %.

II.

Argumentácia sťažovateľov

7. Proti napadnutému uzneseniu o trovách konania podali sťažovatelia túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentujú:

a) základnou otázkou, ktorú mali súdy vyriešiť, je tá skutočnosť, či žalovaný užíval nebytový priestor na základe zmluvného vzťahu alebo bez zmluvného vzťahu, a teda či bol povinný tieto nehnuteľnosti po skončení zmluvného vzťahu vypratať a odovzdať sťažovateľom;

b) skutočnosť, že malo dôjsť k uzavretiu zmluvy o predaji časti podniku, nebola sťažovateľom známa, pričom po podaní žaloby došlo k vyprataniu nehnuteľnosti. „V predmetných nebytových priestoroch spoločnosť prevádzkovala predajňu [REDAKČIA], telefóny a príslušenstvo, kde hrozilo, že táto spoločnosť nebude mať miesto, kde by poskytovala svoje služby, keďže nebytový priestor bol uzavretý a v podstate v tomto nebytovom priestore sa neposkytovali žiadne služby, a kde proti vyprataniu nebytového priestoru neprotestoval žalovaný, a došlo teda potom, ako bola podaná žaloba a žalovaný takýto nebytový priestor nevypratá“. Jediný doklad, ktorý dostali sťažovatelia, je oznámenie, že došlo k reorganizačným zmenám v spoločnosti [REDAKČIA] v likvidácii, v dôsledku čoho došlo k zmene čísla bankového účtu. Teda táto skutočnosť bola len oznámením o zmene bankového účtu, ale nie o tom, že došlo k predaju časti podniku, kde údajný právny nástupca nijakým spôsobom takúto skutočnosť neosvedčil;

c) svoje tvrdenia opierajú o § 476 ods. 1 a § 488 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka a § 20a ods. 2 Občianskeho zákonníka, ako aj § 14 písm. c) zákona č. 116/1990 Zb. a tiež o to, že na základe zverejnenia výmazu v Obchodnom vestníku Okresným súdom Bratislava I bola spoločnosť [REDAKČIA] v likvidácii, 20. novembra 2020 vymazaná z obchodného registra bez právneho zástupcu, a teda zanikla jej právna subjektivita. Výmazom spoločnosti [REDAKČIA] v likvidácii, bez právneho nástupcu zanikol nájomný vzťah vyplývajúci zo zmluvy o nájme nebytových priestorov z 30. decembra 2016. Z výpisu spoločnosti [REDAKČIA] nevyplýva, že by táto spoločnosť mala byť právnym nástupcom takejto spoločnosti na základe predaja časti podniku, pričom likvidátorom spoločnosti [REDAKČIA] v likvidácii, ktorá bola od 29. septembra 2020 do 19. novembra 2020, bol [REDAKČIA], [REDAKČIA], ktorý je jediným spoločníkom a konateľom spoločnosti [REDAKČIA];

d) teda ak odvolací súd mal pochybnosti o zákonnosti a správnosti rozhodovania súdu prvej inštancie o trovách konania, tak mal zrušiť napadnuté uznesenie vo vzťahu k tejto skutočnosti a žiadať o doplnenie dokazovania, ale pokiaľ došlo k zmene takéhoto uznesenia bez toho, aby si odvolací súd doplnil konkrétne dôkazy, ktoré nesprávne interpretoval, tak došlo k porušeniu základných práv voči sťažovateľom na spravodlivé súdne konanie;

e) v označenom prípade teda žalovaný nepreukázal, že na neho prešli konkrétne práva a povinnosti na základe zmluvy o čiastočnom predaji podniku, a ani to, že takáto nájomná zmluva bola platná, pričom, ako už bolo uvedené, nenamietal vypratanie na základe notárskej zápisnice a sťažovatelia tvrdia, že žaloba bola podaná dôvodne na základe toho, že došlo k zániku nájomného vzťahu s pôvodným nájomcom, jeho výmazom z obchodného registra bez právneho nástupcu a že žalovaný subjekt užíval nebytový priestor nezákonne a neoprávnene, a bolo ich legitímne právo, aby uplatnili svoje práva podaním žaloby a následným vypratáním.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) uznesením krajského súdu o trovách konania.

9. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Predovšetkým ústavný súd pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05). Ústavný súd už opakovane uviedol, že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach pre porušenie základného práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

III.1. K namietanému porušeniu práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie:

10. Najskôr sa ústavný súd zaoberal otázkou, či je možné preskúmavať súladnosť s ústavou aj v prípade uznesenia krajského súdu o trovách konania, ak závery, ku ktorým všeobecný súd dospel, nemožno označiť za svojvoľné (arbitrárne). Ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi zásadne patrí do právomoci týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o trovách konania iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania (porovnaj m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011, I. ÚS 334/2017, I. ÚS 523/2017), čo však nie je evidentne prípad sťažovateľov.

11. Ako z uvedeného vyplýva, ústavnému súdu teda v zásade neprislúcha hodnotiť správnosť právneho záveru všeobecného súdu o trovách konania ani výklad procesného kódexu, ktorý v konkrétnej veci aplikoval. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že krajský súd zmenil uznesenie okresného súdu, keď dospel k záverom spomínaným v bode 6, pričom mal odlišný právny názor ako sťažovateľa a súd prvej inštancie o náhrade trov konania strane sporu. V danom prípade krajský súd aplikoval § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Pojem „procesné zavinenie“ použitý v tomto ustanovení sa posudzuje výlučne z procesného hľadiska. Pokiaľ jedna procesná strana zavíni, že konanie muselo byť zastavené, pričom o veci nemôže byť meritórne rozhodnuté, a tým ani zistené, či bola žaloba podaná dôvodne, vzniká jej zásadne povinnosť nahradiť druhej

procesnej strane trovy konania. Za osoby, ktoré zavinili zastavenie konania, sú podľa krajského súdu považovaní sťažovatelia ako žalobcovia, ktorí skutočne zobrali svoju žalobu nepochybne späť (pozri bod 3). Dôvodnosť žaloby sa posudzuje iba procesne bez ohľadu na to, aký by bol výsledok konania, keby k spät'vzatiu žaloby nedošlo.

12. Za týchto okolností ústavný súd konštatuje, že sťažnostná argumentácia sťažovateľov v bode 7 nemohla viesť k ich úspechu v konaní pred ústavným súdom. Ústavnej sťažnosti totiž chýbala ústavnoprávna relevancia, ktorá by odôvodňovala jej prijatie a následné meritórne posúdenie. V okolnostiach prípadu ústavný súd považuje rozhodnutie krajského súdu za ústavne akceptovateľné a primerane argumentačne zdôvodnené a ústavný súd nezistil namietané porušenie označených práv sťažovateľov v bode 1.

13. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, III. ÚS 142/2011).

14. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. októbra 2021

Peter Molnár
predseda senátu